

Õiguskantsler

Teie 18.08.2017 nr

Meie 18.12.2017 nr 6-1/171287/1705816

Toitjakaotuspensioni maksmise tingimused üliõpilasele

Lugupeetud [ ]

Pöördusite õiguskantsleri poole, sest peate ebaõiglaseks toitjakaotuspensioni maksmise tingimusi. Seaduse järgi saavad kuni 24-aastased üliõpilased seda toetust vaid siis, kui nad õpivad täiskoormusega.

Mõistan, miks täiskoormusega õppimise nõue toitjakaotuspensioni maksmisel tundub Teile ebaõiglane. Arvestades toitjakaotuspensioni maksmise eesmärke ja asjaolu, et põhiseadus annab Riigikogule selles küsimuses avara kaalumiseruumi, ei saa seda nõuet siiski ilmselgelt põhjendamatuks ja seega põhiseadusevastaseks pidada.

[Põhiseaduse](#) § 28 lõige 2 sätestab, et riik peab inimest toitja kaotuse korral abistama. Sellise kohustuse eesmärk on tagada toitja surma korral tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmele äraelamist võimaldav sissetulek, kui ta seda ise teha ei suuda. Riigikogul on õigus kehtestada abi andmise tingimused ja abi suurus.

[Riikliku pensionikindlustuse seaduse](#) järgi on õigus toitjakaotuspensionile ka 18–24-aastastel haridust omandavatel täiskasvanutel, kes on kaotanud vanema. Seejuures näeb aga seadus ette lisatingimused. Üliõpilasel tuleb toitjakaotuspensioni saamiseks õppida täiskoormusega. Sellist nõuet ei saa pidada meelevaldseks.

Tervise seisundi tõttu osakoormusega õppival üliõpilasel on õigus toitjakaotuspensionile, kui tema töövõime on hinnatud osaliseks või puuduvaks. Seejuures on oluline, et töövõime vähenemine oleks tuvastatud enne 18-aastaseks või (täiskoormusega õppimise korral) enne 24-aastaseks saamist. Kui vähenenud töövõime on tuvastatud hiljem, ei ole inimesel õigust toitjakaotuspensioni saada, kuid siis tagab riik talle töövõimetoetuse.

Kohaseks tuleb pidada seda, et toitjakaotuspensioni maksmisel arvestatakse töövõime kohta antud hinnangut. Töövõime hindamise eesmärk on tuvastada, kas ja mil määral suudab pikaajalise tervisekahjustusega inimene töötada. Seetõttu pole vale eeldada, et täielikult töövõimeliseks tunnustatud üliõpilased on võimelised osakoormusega õppima ja end ise elatama.

Mõnevõrra soodsamatel tingimustel makstakse toitjakaotuspensioni gümnaasiumis ja kutsekoolis õppivatele kuni 24-aastastele vanema kaotanud täiskasvanutele. Neil on õigus toitjakaotuspensionile ka siis, kui nad õpivad meditsiinilise näidustuse tõttu mittestatsionaarses

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

õppes, kuigi nende töövõime ei pruugi olla vähenenud. Riik võib valida, millise hariduse omandamist ja mil moel soodustada.

Riik pole toetuseta jätnud ka ülikoolis õppivaid erivajadustega inimesi. Vabariigi Valitsuse [määrusega](#) on ette nähtud [erivajadustega üliõpilaste stipendium](#), mida makstakse ka osakoormusega õppivatele üliõpilastele. Samuti saavad [puuetega inimeste sotsiaaltoetuste](#) alusel õppetoetust kõrgkoolis õppivad puudega inimesed.

Loodetavasti aitavad need selgitused Teil olukorda mõista.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise